

ЛІТЕРАТУРА:

1. Цивільний Кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. – Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. – ст. 1077.
2. Момот Л.В. Факторингові послуги в Україні / Л.В. Момот // науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: економічні науки. – 2016. – № 16(2). – С. 147–149.
3. Гізатуліна О.М Тенденції розвитку факторингових компаній як сегменту ринку фінансових послуг України / О.М. Гізатуліна, Н.В. Маєвська//– Економічний вісник. – 2017. – № 7. – С. 4-5.
4. Каракой Т.С. Правове регулювання факторингу в Україні як специфічної послуги/ Каракой Т.С// Young Scientist. – 2018. – № 4(56). – С. 679.
5. Пальчук О.І. Факторинг на ринку фінансових послуг/ О. Пальчук //монографія. – Київ. – 2011. – С. 77.

Слинявчук Людмила Валеріївна,

*студентка 1-го курсу магістратури судово-адміністративного факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»*

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Фасій Б.В.

ВПЛИВ РИМСЬКОГО ПРАВА НА РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Римське приватне право та законодавство України перебувають у динамічному зв'язку, який на різних етапах становлення української державності проявлявся по-різному. Процес рецепції римського права відіграв вагомий роль у розвитку цивільного законодавства країни та вплинув на регулювання суспільних відносин. Впровадження римського права на початку ХХ століття дещо був загальмований радянською правовою доктриною, яка базувалася на самотності регулювання суспільних відносин в усіх сферах життя. Тому спостерігався помітний розрив у розвитку суспільства порівняно з іншими країнами. Проте, говорити про цілковиту відсутність римських запозичень недоцільно.

Про вплив римських приватних ідей на законодавство України в період XVII-XIX століттях свідчить наявність таких нормативно-правових актів як «Права, за якими судиться малоросійський народ» та «Зібрання прав малоросійських». Пізніше в Російській імперії норми приватного права можна було віднайти в Книзі X Зводу законів Російської імперії, проектах Цивільного уложення Російської імперії. Отже, вбачається вплив римських ідей на правотворчість лише щодо регулювання певних відносин.

Радянська влада у свою чергу виступала проти приватної власності і здійснювала ліквідацію усіх приватних відносин та інституцій, які існували. Тоді як приватна власність є однією із найважливіших ознак римського права. Особливе місце в регулюванні займали майнові відносини, які були підконтрольні виключно владі. Тому при розробці проекту Цивільного кодексу РРФСР було використано опосередковану рецепцію римського приватного права. Вбачався вплив на створення кодексу буржуазного приватного законодавства, головним чином Німецького цивільного кодексу.

Оскільки вже у 80-х роках ХХ століття починають проникати у регулювання суспільних відносин принципи верховенства права, загальнолюдські цінності, суверенітет особи, можливість мати приватну власність, тому ознаки римського права вплинули на створення Основ цивільного законодавства 1991 року. Це сприяло початку вдосконаленню нормативно-правової бази для регулювання суспільних відносин. Але повноцінно це проявилось після здобуття Україною незалежності.

Фундаментальні засади римського приватного права знаходять своє відображення вже у Цивільному кодексі України (далі – ЦК України), який увібрав у себе надбання цивілістики і романістики як за роки незалежності, так і за попередні роки її розвитку [1, с. 101].

У свою чергу рецепція римського приватного права сприяє становленню та існуванню громадянського суспільства. Зокрема, потрібно звернути увагу на застосування цивілізаційного підходу до розуміння громадянського суспільства, при цьому використовуючи такий феномен як культуру тієї чи іншої країни. Оскільки культурне різноманіття визначає структуру та розвиток громадянського суспільства, то можна дійти висновку, що кожна цивілізація, незважаючи на зростаючий вплив глобалізації, живе своїм власним життям та реалізує закладений в ній культурний потенціал у різних сферах, зокрема і в політиці. Тому кожна суспільно-політична система має свою особливу базисну модель громадянського суспільства, яка створюється не лише за допомогою універсальних елементів, а й суто національно-культурних та історичних [2, с. 253 – 257].

Яскравим прикладом існування та домінування громадянського суспільства є його участь у період референдумів, виборів, здійснення повстань та втілення реформ. Можна сказати про таку закономірність, що чим більше людей, тим краще функціонує громадянське суспільство. І в такому випадку додамо про свободу, що людина не може робити те, що захоче, оскільки, якщо це суперечить вимогам суспільства, то буде протест зі сторони такого

суспільства. При цьому варто брати до уваги про залежність характерних ознак громадянського суспільства від географії країни, в якому воно існує.

Непростий процес правотворення робить особливо актуальною проблему визначення місця римського права в Україні XXI століття. Адже римське право є однією з підвалин сучасної європейської цивілізації. Отже, від того, наскільки великим буде вплив його ідей в Україні, значною мірою залежить готовність нашої держави до інтеграції в європейську спільноту.

Римське право проявляється в національних системах у таких напрямках:

- вплив на філософію права,
- вплив на правотворчість,
- вплив на формування правосвідомості,
- вплив на формування загальної правової культури правознавців.

Вплив римського права на філософію права в Україні було визначено в XX столітті.

Вплив на правотворчість також помітний. ЦК України можна назвати Кодексом приватного права.

Вплив на формування правосвідомості відбування повільно, але поступово. Потрібно досягнути впевненості суспільства у імперативі закону та гарантованого способу захисту прав.

Вплив на формування правової культури правознавців також помітний. У вищих навчальних закладах римське право є обов'язковою дисципліною.

Отже, можна стверджувати про перспективний розвиток римського приватного права в Україні та подальші тенденції до актуалізації втілення в життя принципів римського приватного права.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Харитонов Є.О. Концепт приватного права в умовах інтеграції: навч. посіб. / Є.О. Харитонов. – Одеса: Фенікс, 2017. – 260 с.
2. Требін М. Західна модель громадянського суспільства: концептуальний підхід // Гілея. – 2013. – №75. – С. 253-257.